www.edcbmj.ir e-ISSN: 2345-5284

Education Strategies in Medical Sciences (ESMS)

Journal homepage: www.edcbmj.ir/en e-ISSN: 2345-5284

Baqiyatallah University of Medical Sciences

Investigation Of the Relationship Between Academic Satisfaction with Academic Engagement and Explanatory Optimism In Students

[1]*Ali Afshari, [2]Nikoo Majdinasab, Mitra Ghasempoor Soureh[3]

1 Department of psychology, Faculty of Human science, University of Maragheh, Maragheh, Iran
2 Department of psychology, Faculty of Human science, University of Maragheh, Maragheh, Iran
3 Department of psychology, Faculty of Human science, Azad University of Urmia, Urmia, Iran

* Corresponding author: Ali Afshari, Department of psychology, Faculty of Human science, university of Maragheh, Maragheh, Iran Tel: +989133719018, E- Mail: aliafshari.psy@gmail.com

Article Info

Keywords: *academic satisfaction, academic engagement, explanatory optimism*

Abstract

Introduction: Considering that, students are one of the most important social strata in the process of modernization and development of the country, nurturing and strengthening the sense of satisfaction and progress in them in order to achieve the prosperity of the society becomes especially important. Based on this, it is necessary to examine the effective factors in achieving academic satisfaction. The purpose of this research was to investigate the relationship between satisfaction with the field of study, academic engagement and explanatory optimism in medical students of Tabriz.
Methods: The research method was correlation type. The statistical population in this research was all the students of medical science centers in Tabriz. According to the size of the community, 150 people from each of the mentioned communities were selected by multi-stage cluster sampling method. The data collection tools included: academic satisfaction questionnaire (Moftaq, 2016), academic engagement questionnaire (Zarang, 2011) and optimism questionnaire (Ellery and Fincham, 2000). Pearson's correlation coefficient and multiple regression were used to analyze the research data.
Results: The findings showed that there is a relationship between satisfaction with academic field and academic involvement ($r = 0.668$ and $p < 0.01$) and between satisfaction with academic field and explanatory optimism ($r = 0.287$ and 0.01). >p) There is a relationship. In addition, 37.7% of the variance of satisfaction with the field of study is explained by academic engagement and optimism.
Conclusion: According to the findings of the research, it can be concluded that academic involvement and explanatory optimism are among the factors affecting satisfaction with the field of study.

Copyright © 2020, Education Strategies in Medical Sciences (ESMS). This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی
دوره ۱۷، شماره ۵، ۱۴۰۳
صفحات: ۸۸-۸۱

بررسی رابطه بین رضایت از رشته تحصیلی با درگیری تحصیلی و خوشبینی تبیینی در دانشجویان علوم پزشکی

علی افشاری*[۱]، نیکو مجدی نسب[۲]، میترا قاسم پور سوره[۳]

[۱] گروه علوم انسانی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه مراغه، مراغه، ایران
[۲] گروه علوم انسانی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه مراغه، مراغه، ایران
[۳] گروه علوم انسانی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه آزاد ارومیه، ارومیه، ایران

* نویسنده مسئول: علی افشاری،گروه علوم انسانی،دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی،دانشگاه مراغه،مراغه،ایران،
ایمیل:aliafshari.psy@gmail.com،تلفن:9809133719018+

چکیده

مقدمه: با توجه به اینکه دانشجویان از مهم‌ترین اقشار اجتماعی در روند نوسازی و توسعه کشوراند، پرورش و تقویت احساس رضایت و پیشرفت در آنها جهت رسیدن به سعادت جامعه، اهمیت ویژه‌ای می یابد. بر این اساس ضرورت دارد تا عوامل موثر در رسیدن به رضایت تحصیلی مورد بررسی قرار گیرد. هدف از این پژوهش، بررسی رابطه بین رضایت از رشته تحصیلی با درگیری تحصیلی و خوشبینی تبیینی در دانشجویان علوم پزشکی تبریز بود.

روش‌ها: روش تحقیق از نوع همبستگی بود. جامعه آماری در این پژوهش کلیه دانشجویان مراکز علوم پزشکی تبریز در سال‌تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بودند. از جامعه مذکور با استفاده از روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای تعداد ۱۵۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار جمع آوری اطلاعات شامل: پرسشنامه رضایت تحصیلی (مفتاق، ۱۳۹۶)، پرسشنامه درگیری تحصیلی(زرنگ، ۱۳۹۱) و پرسشنامه خوشبینی (الری و فینچام، ۲۰۰۰) بود. برای تجزیه و تحلیل داده های پژوهش از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه استفاده شد.

یافته‌ها: یافته ها نشان داد که بین رضایت از رشته تحصیلی با درگیری تحصیلی (r= ۰/۶۶۸ و p<۰/۰۱) و بین رضایت از رشته تحصیلی با خوش بینی تبیینی(r= ۰/۲۸۷ و p<۰/۰۱) رابطه وجود دارد. همچنین ۳۷/۷ درصد از واریانس رضایت از رشته تحصیلی توسط درگیری تحصیلی و خوشبینی تبیین می‌شود.

نتیجه گیری: با توجه به یافته های پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که درگیری تحصیلی و خوشبینی تبیینی از جمله عوامل موثر بر رضایت از رشته تحصیلی می‌باشند.

واژگان کلیدی: رضایت از رشته تحصیلی، درگیری تحصیلی، خوشبینی تبیینی.

مقدمه

با توجه به اهمیت تحصیلات دانشگاهی و تقاضای روزافزون از دانشگاه‌ها برای ارتقای کیفیت آموزشی و بهبود عملکرد تحصیلی دانشجویان، محققان آموزش دانشگاهی به دنبال مطالعه و بررسی متغیرهای مرتبط با موفقیت تحصیلی و راهبردهای مؤثر برای برخورد با نیازهای تحصیلی و روانی-اجتماعی دانشجویان هستند [۱]. همچنین امروزه نظامهای آموزشی، با تغییر و تحولات زیادی روبرو هستند که در این میان دانشگاه‌ها سعی دارند آموزشهای خود را مطابق با نیازهای دانشجویان و جامعه ارائه دهند. آگاهی از سطح رضایت تحصیلی دانشجویان و تلاش در جهت تأمین رضایت تحصیلی آنها مستلزم به کارگیری ابزار و وسایل دقیقی است که به طور جامع و کل نگر همه عوامل و عناصر مؤثر بر رضایت تحصیلی دانشجویان را شناسایی و ارزیابی نماید؛ با این وجود، مشاهده می شود که تا کنون نه تنها ابزاری جامع پیرامون رضایت تحصیلی دانشجویان در دانشگاه‌ها تهیه نشده است، بلکه تحقیقات انجام شده نیز با نگاهی تک بُعدی به این مفهوم پرداخته لند [۲]. رضایت تحصیلی از دیدگاه بسیاری از صاحبنظران، تابع عملکرد ذهنی و انتظارات افراد است. به همین دلیل، هر گونه احساس خوشایندی که نتیجه مقایسه عملکرد ذهنی افراد با انتظارات آنان باشد، رضایت نامیده می شود [۳]. اوگورمن[1] رضایت دانشجویان را بیانگر چگونگی ادراک آنها از تجارب یادگیری‌شان می داند؛ به نحوی که مطابق با تحقیقات، وجود دانشجویانی با تجارب رضایت بخش به حفظ و بهبود بقای آنها در دانشگاه خواهد انجامید [۴]. از نظر هانوس و فاکس[2] رضایت، یکی از چهار عنصر کلیدی به منظور ایجاد و توسعه تجارب رقابتی محسوب می شود؛ به نحوی که جلب رضایت دانشجویان، نه تنها به وفاداری آنها کمک خواهد کرد، بلکه به حفظ و نگهداشت آنها در طولانی مدت نیز منجر خواهد شد [۵]. برخی نیز رضایت را مفهومی چندبعدی می دانند که اغلب به منظور بررسی تجانس یا توافق بین انتظارات و نتایج مورد بررسی قرار می گیرد [۶]و[۷] . بر اساس دیدگاه‌های مذکور می توان گفت که رضایت تحصیلی، به معنای ادراک دانشجویان از تجربیات زندگی دانشگاهی است که تعیین کننده نگرش مثبت یا منفی آنها از دانشگاه است. ایجاد انگیزه در دانشجویان، طوری که بتوانند در تحصیلات موفق باشند یکی از چالشهای مهم در زمینه ارتقای کیفیت آموزش است. از طرفی تربیت فارغ التحصیلانی کارآمد، مستعد و علاقه مند از اولویتهای آموزشی نظام آموزشی محسوب می شود. دانشگاهها، به عنوان یکی از این محیطهای یادگیری، بایستی امکانات لازم برای تغییرات مثبت و سازنده در نگرش دانشجویان را فراهم آورند تا باعث تشویق و ایجاد رغبت بیشتر، یادگیری پایدار و مستمر گردند [۸].

گرین وود و همکاران [3](۲۰۱۸) درگیری تحصیلی دانشجویان را تمایل به مشارکت در فعالیت‌های روزانه دانشگاه از قبیل شرکت درکلاسها، انجام تکالیف کلاسی ودنبال کردن دستورات استاد در کلاس، تعریف می کنند. برخی هم معتقدند فقط زمانی دانشجویان در تکالیف تحصیلی درگیر می شوند که تکالیف مورد نظر مستلزم مهارت حل مسأله و مهارت‌های تفکر سطح بالا نظیر ارزشیابی، تفکر نقادانه و خلاقیت باشند [۹]. همچنین کول و جیمز [4]درگیری تحصیلی را دربرگیرنده ابعاد درگیری رفتاری، انگیزشی و شناختی دانسته اند [۱۰]. درگیری رفتاری عبارت است از رفتارهای قابل مشاهده در برخورد با تکالیفی که دارای مؤلفه های تلاش در انجام تکالیف، پایداری در آنها و درخواست کمک از دیگران به هنگام انجام تکالیف است. درگیری عاطفی نشانه جنبه های عاطفی تکلیف شامل مؤلفه احساس، ارزشِ تکلیف و عاطفه است، نهایتاً درگیری شناختی شامل انواع فرایندهای پردازش است که جهت یادگیری مورداستفاده قرار می دهند و متشکل از راهبردهای شناختی و راهبردهای فراشناختی است. درگیری شناختی علاوه بر مقدار سرمایه گذاری دانشجو در زمینه فعالیت‌های تحصیلی، توانایی دانشجو در برانگیختن خویش به منظور انجام فعالیت‌های تحصیلی را هم در برمی گیرد. در واقع محققان عنوان می کنند که درگیری تحصیلی دارای چهار مؤلفه رفتاری، شناختی، تحصیلی و روانشناختی می باشد[۱۱].

پژوهش‌های لاندو و همکاران[5] (۲۰۱۴) نشان می دهند درگیری تحصیلی دانش آموزان و دانشجویان کاهش یافته است و عدم مشغولیت در دانش آموزان و دانشجویان اقلیت کلاس با پیشرفت تحصیلی پایین رایج تر است [۱۲]. بانچ کرامپ و لو[6] (۲۰۱۷) معتقدند که انواع درگیری تحصیلی باعث می شود روابط دانشجو با دانشگاهش، بهتر درک شود. از سویی، دانشجویانی که درگیری تحصیلی بیشتری دارند، نمرات بالاتری در مدرسه کسب می کنند [۱۳]. همچنین دانشجویانی که با شور و شوق درس می خوانند و برای آن وقت صرف می کنند، پیشرفت تحصیلی بیشتری دارند.

[1]. O'Gorman
[2]. Hanus & Fox
[3]. Greenwood& Beecher
[4]. Cole &James
[5]. Landau
[6]. Bunch-Crump & Lo

خوشبینی[7] یا داشتن نوعی انتظار کلی مبنی بر این که در آینده، رویدادهای خوب بیشتر از رویدادهای بداتفاق خواهند افتاد، می تواند بر رفتار افراد و نحوه کنار آمدن آنها با مشکلات و رویدادهای فشارزای زندگی تأثیر بگذارد. زیرا افراد خوشبین انتظار دارند در آینده پیامدهای مثبت برای آنها اتفاق بیفتد و همین اطمینان به آینده، باعث ایجاد احساس مثبت در فرد می‌شود. در نتیجه، سازگاری روانشناختی بالایی را در او به وجود می آورد. چنین افرادی حتی اگر با مشکلات و رخدادهای فشارزای زندگی هم مواجه شوند از آنجا که نسبت به آینده خوشبین بوده و بر این باور هستند که با تلاش خود می توانند مشکلات را حل کنند، از راهبردهای مثبت کنار آمدن نیز برای مواجهه با این موقعیتها استفاده می کنند و این مسأله می تواند به سلامتی روانی و جسمانی آنها منجر شود. علاوه بر این، خوشبینی و مثبت اندیشی می تواند سیستم ایمنی بدن و در نتیجه سلامتی را افزایش دهد. خوشبینی همچنین می تواند منجر به عملکرد بهتر اجتماعی شود زیرا خوشبینی با فقدان انزوای اجتماعی و روابط دوستی با دوام و ماندگار رابطه مثبت دارد. علاوه بر این، در روابط صمیمانه میان افراد، خوشبینی می تواند رضایتمندی افراد از این روابط را به طور مثبت پیشبینی کند [۱۴]. با توجه به اهمیت رضایت از رشته تحصیلی، درگیری تحصیلی و خوشبینی تبیینی هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه بین این سه مولفه در دانشجویان علوم پزشکی تبریز بود.

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع تحقیقات بنیادی است و روش تحقیق مورد استفاده در این پژوهش روش تحقیق همبستگی است. جامعه آماری در این پژوهش کلیه دانشجویان علوم پزشکی تبریز در سال‌تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ به تعداد ۲۵۵ نفر می باشد. باتوجه به جامعه آماری و بر اساس جدول کرجسی و مورگان[8][۱۵]، تعداد ۱۵۰ نفر با روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای به عنوان نمونه انتخاب شدند. معیارهای ورود به پژوهش شامل دانشجوی علوم پزشکی، تمایل به همکاری تا انتهای پژوهش و نداشتن هیچگونه بیماری جسمانی و روان شناختی بود. همچنین معیارهای خروج از پژوهش شامل عدم تمایل به همکاری و عدم پاسخ به سوالات پژوهش و داشتن مشکلات آموزشی در دانشگاه بود.

در این پژوهش ابزار جمع آوری اطلاعات عبارتند از:

پرسشنامه رضایت تحصیلی: پرسشنامه رضایت تحصیلی مفتاق (۱۳۹۶) دارای ۵۹ سؤال است و شش بعد رضایت از تحصیل (۱۲ گویه)، رضایت از اساتید (۱۳ گویه)، رضایت از همکلاسی (۱۲ گویه)، رضایت از ارتقا و پیشرفت تحصیلی (۷ گویه)، رضایت از ارزیابی پیشرفت تحصیلی (۸ گویه) و رضایت از محیط تحصیل(۷ گویه) را اندازه گیری می‌کند [۱۶]. سؤالات پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرت یک تا پنج درجه ای طراحی شده است. بر اساس گزارش پژوهش ارائه شده این ابزار از روایی و پایایی قابل قبولی برخوردار است[۱۷]. میزان آلفای کرونباخ کل در پژوهش محترم و همکاران (۱۳۹۲) ۸۲/. بدست آمد که نشان از قابلیت مناسب ابزار پژوهش است [۱۷].

پرسشنامه درگیری تحصیلی : پرسشنامه درگیری تحصیلی توسط زرنگ (۱۳۹۱) طراحی شده است [۱۸]. بدین صورت که ابتدا مولفه های درگیری تحصیلی، درگیری شناختی، درگیری انگیزشی، درگیری رفتاری و گویه های متناسب با آنها که ۴۵ گویه بود از مبانی نظری استخراج شد و پس از اینکه با افراد صاحبنظر مصاحبه انجام شد به ۴۱ گویه تقلیل یافت. سپس، براساس گویه ها عباراتی تنظیم و در یک مطالعه مقدماتی، پرسشنامه ای با ۳۸ گویه اجرا شد. روایی پرسشنامه درگیری تحصیلی، از طریق روایی صوری و محتوایی به شیوه داوری تخصصی و از حیث انطباق با بنیان نظری آن توسط ۳ تن از متخصصان علوم تربیتی صورت گرفت. به این صورت که مولفه های درگیری تحصیلی از بنیان های نظری استخراج و برای هر مولفه عبارت هایی تنظیم گردیدند. سپس با اجرای یک آزمون مقدماتی برای پرسشنامه درگیری تحصیلی به وسیله آزمون آلفای کرونباخ، پایایی کل پرسشنامه در مرحله مقدماتی با ۳۸ سوال دست آمد. همسانی درونی خرده مقیاس های درگیری شناختی، درگیری رفتاری و درگیری انگیزشی مطلوب گزارش شد. زرنگ (۱۳۹۱) در تحقیق خود میزان آلفای کرونباخ پرسشنامه درگیری تحصیلی را ۰/۷۹ گزارش کرده است [۱۸].

پرسشنامه‌ی خوشبینی: در این پژوهش از پرسشنامه ی خوشبینی والری و فینچام (۲۰۰۰)، به منظور سنجش خوشبینی تبیینی استفاده شد. این پرسشنامه مشتمل بر ۳۷ سؤال و از نوع دو گزینه‌ای بله و خیر است [۱۹]. پایایی این پرسشنامه را رضانیا [۲۰] و تولایی [۲۱] مورد بررسی قرار داده اند. رضانیا (۱۳۸۹) پایایی آن را به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۷ برآورد کرده است. تولایی (۱۳۸۳) نیز در پژوهش خود اقدام به هنجاریابی این پرسشنامه کرد که طبق گزارش وی، میزان پایایی این پرسشنامه بالاتر از۰/۹۰ گزارش شده است (به نقل از زارعی، ۱۳۸۸).

به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از روش آمار توصیفی (میانگین و انحراف استاندارد) و آمار استنباطی (همبستگی پیرسون و

[7] . optimism

[8]. Krejcie & Morgan

رگرسیون چندگانه) استفاده شد. سپس داده ها با استفاده از برنامه نرم افزار spss.23 مورد تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها

برای بررسی وضعیت پاسخگویی آزمودنی‌ها به متغیرهای پژوهش از شاخص های آمار توصیفی(میانگین و انحراف معیار) استفاده شد که نتایج حاصل از کل نمونه در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش

متغیرها	میانگین	انحراف معیار
درگیری تحصیلی	۱۵۱/۰۶	۲۶/۵۳
خوشبینی تبیینی	۱۶۰/۳۲	۱۹/۵۵
رضایت از رشته تحصیلی	۲۱۷/۰۸	۲۷/۷۰

برای بررسی نرمال بودن داده ها از آزمون کولموگروف–اسمیرنوف استفاده شد. جدول۲، نتایج آزمون کولموگروف–اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۲. آزمون کولموگروف–اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن متغیرهای پژوهش

متغیرها	آماره	سطح معناداری
خوش بینی تبیینی	۰/۰۵۴	۰/۲۰۰
درگیری تحصیلی	۰/۰۳۳	۰/۲۰۰
رضایت از رشته تحصیلی	۰/۰۳۸	۰/۲۰۰

طبق نتایج جدول ۲، تمامی متغیرهای پژوهشی با توجه به آزمون کولموگروف–اسمیرنوف، سطح معناداری بزرگتر از ۰/۰۵ دارند (**p** > ۰/۰۵). این بدان معناست که متغیرهای پژوهش دارای توزیع نرمال می‌باشند.

جدول ۳. ضرایب همبستگی درگیری تحصیلی و خوشبینی اکتسابی با رضایت از رشته تحصیلی

متغیرها	ضریب همبستگی	سطح معناداری
خوش بینی تبیینی	۰/۲۸۷	۰/۰۱
درگیری تحصیلی	۰/۶۶۸	۰/۰۱

یافته های جدول ۳ نشان می‌دهد، بین رضایت از رشته تحصیلی با درگیری تحصیلی(**r**= ۰/۶۶۸ و **p**<۰/۰۱) و بین رضایت از رشته تحصیلی با خوش بینی تبیینی(**r**= ۰/۲۸۷ و **p**<۰/۰۱) همبستگی مثبت وجود دارد. به منظور بررسی سهم هر یک از متغیرهای درگیری تحصیلی و خوش بینی تبیینی در رضایت از رشته تحصیلی، از تحلیل رگرسیون چندگانه به روش همزمان استفاده شد.

جدول ۴. خلاصه مدل پیش بینی رضایت از رشته تحصیلی براساس درگیری تحصیلی و خوشبینی تبیینی

مدل		مجموع مجذورات	df	میانگین مجذورات	F	p	R	R^2
۱	رگرسیون	۳۶۸۱۵/۳۸۸	۲	۶۹۴	۱۰۲/۲۵۸	۰/۰۰۱	۰/۶۱۴	۰/۳۷۷
	خطا	۵۹۸۰۳/۱۴۶	۳۳۸	۱۸۰۹۲				
	کل	۹۵۹۸۸/۵۳۴	۳۴۰	۱۷۶/۹۳۲				

نتایج جدول۴، خلاصه مدل پیش بینی رضایت از رشته تحصیلی براساس درگیری تحصیلی و خوشبینی تبیینی را نشان می‌دهد. طبق نتایج فوق، مقدار آماره F برای بررسی تاثیر درگیری تحصیلی و خوشبینی تبیینی در رضایت از رشته تحصیلی در سطح معناداری ۰/۰۰۱ > p

معنادار است. همچنین با توجه به آماره R^2 (ضریب تعیین)، ۳۷/۷ درصد از واریانس رضایت از رشته تحصیلی توسط درگیری تحصیلی و خوشبینی تبیین می‌شود.

جدول ۵. نتایج ضرایب رگرسیون متغیر رضایت از رشته تحصیلی بر اساس متغیرهای درگیری تحصیلی و خوشبینی تبیینی

متغیرهای پیش بین	ضرایب استاندارد نشده		ضرایب استاندارد شده	t	سطح معنی داری
	B	خطای معیار	Beta(بتا)		
مقدار ثابت	۴۹/۹۷۲	۳/۴۳۵		۱۴/۵۴۷	۰/۰۰۱
درگیری تحصیلی	۰/۷۵۴	۰/۰۸۳	۰/۵۳۶	۹/۰۹۰	۰/۰۰۱
خوشبینی تبیینی	۰/۲۷۸	۰/۰۹۸	۰/۲۰۷	۲/۸۱۲	۰/۰۱۷

بر اساس یافته های جدول ۵ ، درگیری تحصیلی (β =۰/۵۳۶، p=۰/۰۰۱) و خوشبینی تبیینی (β =۰/۲۰۷، p=۰/۰۱۷) رضایت از رشته تحصیلی را پیش بینی کرده اند.

بحث

مطالعه حاضر با هدف بررسی رابطه بین درگیری تحصیلی و خوشبینی تبیینی با رضایت از رشته تحصیلی در دانشجویان علوم پزشکی تبریز انجام گرفت. یافته اول این پژوهش نشان داد که بین درگیری تحصیلی با رضایت از رشته تحصیلی رابطه وجود دارد. این نتیجه با یافته های آتشکار [۲۲]، ترک زاده [۱۷]، بونیو [۲۳] همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت، علاقه و رضایت از تحصیل از مهمترین عوامل مؤثر در تربیت نیروی انسانی کارآمد می‌باشند، که توجه به آن، باید در صدر اولویت‌های برنامه ریزی آموزشی قرار گیرد [۲۳]. مطالعات نشان داده‌اند که میزان مشروط شدن در دانشجویانی که رضایت کمتری از رشته تحصیلی خود دارند، بیشتر است [۱۷]. بررسی میزان رضایت تحصیلی می‌تواند به عنوان پایه‌ای برای راهنمایی دانشجویان و شاخصی برای بهبود عملکردها در نظر گرفته شود و میزان موفقیت دانشگاه را نشان دهد. از سوی دیگر بررسی رضایت دانشجو در افزایش آگاهی از فرایند آموزشی و کیفیت آموزشی مؤثر بوده و گویای میزان توجه و علاقه دانشجویان به یادگیری و آموزش است. رضایت از تحصیل به عنوان یکی از شاخص‌های اندازه گیری کیفیت یادگیری و آموزش دانشجویان شناخته شده است و می‌تواند بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان مؤثر باشد. علاقه به رشته انتخابی می‌تواند موجب پیشرفت و ارتقای علمی دانشجویان و یا برعکس منجر به دلزدگی و ناامیدی و خستگی از ادامه تحصیل گردد. نداشتن آگاهی و علاقه به رشته تحصیلی موجب بوجود آمدن عدم تطابق بین آینده شغل افراد با نیازها و انتظارات می‌شود و عواقب سوء ناشی از این مسئله متوجه نظام آموزشی و سیستم سلامت می‌گردد [۲۲].

یافته دوم این پژوهش نشان داد که بین رضایت از رشته تحصیلی با خوش بینی تبیینی در دانشجویان رابطه وجود دارد. این نتیجه با یافته های سماوی، عبدالوهاب [۲۴]، ربانی و ربیعی [۲۵] و مالین [۲۶] همسو است. می توان گفت خوشبینی یا داشتن نوعی انتظار کلی مبنی بر این که در آینده، رویدادهای خوب بیشتر از رویدادهای بداتفاق خواهند افتاد، می تواند بر رفتار افراد و نحوه کنار آمدن آنها با مشکلات و رویدادهای فشارزای زندگی تأثیر بگذارد. زیرا افراد خوشبین انتظار دارند در آینده پیامدهای مثبت برای آنها اتفاق بیفتد و همین اطمینان به آینده، باعث ایجاد احساس مثبت در فرد می‌شود. در نتیجه، سازگاری روانشناختی بالایی را در فرد به وجود می آورد. چنین افرادی حتی اگر با مشکلات و رخدادهای فشارزای زندگی هم مواجه شوند از آنجا که نسبت به آینده خوشبین بوده و بر این باور هستند که با تلاش خود می توانند مشکلات را حل کنند، از راهبردهای مثبت کنار آمدن برای مواجهه با این موقعیتها استفاده می کنند و این مسأله می تواند به سلامتی روانی و جسمانی آنها منجر شود. بونو (۲۱۱) در بررسی های خود به این نتیجه رسیدکه پیامدهای درگیری تحصیلی گسترده و فراتر از محیط مدرسه می باشد [۲۳] و همچنین حالتهای هیجانی با درگیری رفتاری و شناختی در یادگیری تعامل دارند. پرگانی و همکاران (۲۰۱۱) در مطالعه ای نشان دادند که پیشرفت تحصیلی با رضایت از تحصیل در ارتباط است [۲۷].

یافته سوم این پژوهش نشان داد که بین درگیری تحصیلی با خوش بینی تبیینی در دانشجویان رابطه وجود دارد. این نتیجه با

یافته های گادیرو و همکاران [۲۸] ، ادراکی و همکاران [۲۹] و قاسمی و همکاران [۳۰] همسو می باشد. در تبیین این یافته می‌توان گفت، مشغولیت تحصیلی به عنوان سازه ای برای معرفی تمایل دانشجویان به مشارکت در فعالیتهای روزلنه دانشگاه، شرکت در کلاس‌ها و دنبال کردن دستورات اساتید در کلاس به کار برده می‌شود. بنابراین نمره بالا در آزمون خوش بینی، زمینه افزایش مشغولیت تحصیلی در دانشجویان را فراهم می کند و به دنبال افزایش مشغولیت تحصیلی دانشجویان در دانشگاه به طور منظم حضور می یابند، بر یادگیری متمرکز می شوند و عملکرد بهتری در آزمونهای استاندارد شده نشان می‌دهند. فقدان مشغولیت تحصیلی پیامدهای جدی از جمله پیشرفت تحصیلی پایین، انجام رفتارهای بزهکارانه و منحرف، افزایش خطر مردودی و ترک تحصیل دارد. در این ارتباط نشان دادند خوش بینی دانش آموزان باعث می شود آنها اعتقاداتی پیدا کنند که موجب ایجاد احساس کارآمدی شخصی و ارزیابی مثبت آنها از بافت اجتماعی و در نتایج مثبت شود [۲۸].

در این پژوهش محدودیت‌هایی وجود داشت که از جمله‌ی آن‌ها خودگزارشی بودن ابزارها، محدود بودن جمعیت مورد بررسی به دانشجویان، که تعمیم یافته ها را محدود می‌سازد و عدم همکاری بعضی از دانشجویان در تکمیل پرسشنامه ها را می‌توان نام برد. با توجه به یافته های این پژوهش، پیشنهاد می‌شود که برنامه‌ریزی مدون و منظمی از جمله ارائه کارگاه‌های آموزش سرمایه روان‌شناختی جهت تقویت و ارتقاء درگیری تحصیلی دانشجویان در طول سال تحصیلی طراحی و اجرا نمود. همچنین توجه ویژه به اهمیت نقش اساتید مشاور، تقویت مراکز مشاوره در دانشگاه‌ها با هدف پایش وضعیت تحصیلی دانشجویان و شناسایی و فراهم نمودن خدمات درمانی لازم ویژه دانشجویان در معرض آسیب‌های روانی و بالاخره جلب مشارکت و تعامل خانواده‌ها با سیستم آموزشی در سطح دانشگاه‌ها، ضروری به نظر می‌رسد. همچنین در زمینه پیشنهادات پژوهشی، پیشنهاد می شود در تحقیقات آینده متغیرهای چون ویژگی های شخصیتی و انگیزش تحصیلی نیز به عنوان متغیرهای مستقل در پژوهش مورد بررسی قرار گیرند.

نتیجه گیری

باتوجه به نتایج مطالعه حاضر مبنی بر رابطه بین درگیری تحصیلی و خوشبینی تبیینی با رضایت از رشته تحصیلی در دانشجویان علوم پزشکی می‌توان نتیجه گرفت، وقتی دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود خوش بین باشند این امر می‌تواند به افزایش درگیری تحصیلی منجر شود. بدین منظور پیشنهاد می‌شود راه کارهایی جهت افزایش خوش بینی تبیینی در دانشجویان مانند ترسیم آینده شغلی و موفقیت تحصیلی ارائه شود. همچنین با ارائه مشاوره و حمایت اجتماعی به دانشجویان سعی در افزایش انگیزش و رضایت مندی آنها و به تبع آن پیشرفت تحصیلی ایشان شود.

ملاحظات اخلاقی

این پژوهش با جلب رضایت آگاهانه شرکت کنندگان انجام گرفته و هم چنین به افراد شرکت در مورد محرمانه بودن نتایج اطمینان داده شده است. مطالعه حاضر توسط کمیته اخلاق دانشگاه مراغه تأیید (IR.UM.11401.001) و با دریافت رضایت کتبی از شرکتکنندگان انجام شد.

تضاد منافع

هیچ گونه تعارضی در منافع بین نویسنده و مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی وجود ندارد.

سپاسگزاری

از همکاری صمیمانهٔ مسئولین و مشارکت کنندگان که در این پژوهش شرکت داشتند صمیمانه قدردانی می شود.

منابع

1. Mischel, W. (2008). From good intentions to willpower. In Gollwitzer, P. M., and Bargh, J. A. (eds.), The Psychology of Action: Linking Cognitions and Motivation to Behavior, Guilford, New York, pp. 197– 218.
2. Bhamani SH. Student University Satisfaction Scale (SUSS). Measurement Instrument Database of the Social Science Retrieved from www. Midss. Ir. 2013.
3. Hur M, Nasar JL, Chun B. Neighborhood satisfaction, physical and perceived naturalness and openness. Journal of Environmental Psychology. 2010, 1; 30(1):52-9.
4. O'Gorman J. investigating both the relationship between CSE and academic satisfaction/performance and the validity of CSE.
5. Hanus MD, Fox J. assessing the effects of gamification in the classroom: A longitudinal study on intrinsic motivation, social comparison, satisfaction, effort, and academic performance. Computers & education. 2015, 1; 80:152-61.
6. Rothstein J. (2010). Teacher quality in educational production: tracking, decay, and student achievement. Quart J of Econ, 125(1): 175-214.
7. Van Uden JM, Ritzen H, Pieters JM. Engaging students: The role of teacher beliefs and interpersonal teacher behavior in fostering student engagement in vocational education. Teaching and Teacher Education. 2014, 1; 37:21-32.
8. Beik Khourmizi M, Saidi F, Khorrami F, Hadavi M. Evaluation of Operating Rooms students' satisfaction about their Field of Study and Views on Job Future. Research in Medical Education. 2020, 10; 12(1):62-9.
9. Greenwood CR, Beecher C, Atwater J, Petersen S, Schiefelbusch J, Irvin D. An ecobehavioral analysis of child academic engagement: Implications for preschool children not responding to instructional intervention. Topics in Early Childhood Special Education. 2018, 37(4):219-33.

district 1 of Hamadan city. Thesis of Boali Sina University. 2004. [Persian]
22. Atashkar H, Sohrabi Z, Bigdeli S, Bahari F. The relationship between Achievement motivation and Scholar satisfaction among medical, dentistry and pharmacy senior Students of Tehran University of medical sciences. Med Purif. 2014; 23(1):21-34. [Persian]
23. Bono TJ. What good is engagement? Predicting academic performance and college satisfaction from personality, social support, and student engagement. Washington University in St. Louis; 2011.
24. Smavi, A., Ebrahimi, K., & Javadan M. Investigating the relationship between academic conflicts, self-efficacy and academic motivation with academic achievement in Bandar Abbas high school students. Cognitive strategies in [Internet]. 2015; 4 (7):71-92. Available from: https://sid.ir/paper/255103/fa [Persian]
25. Rabani R, Rabiei K. Evaluation of Major Selection and its Impact on Educational Satisfaction among Isfahan University Students. Quarterly journal of Research and Planning in Higher Education. 2011 Jul 10; 17 (2):99-120. [Persian]
26. Malin JT, Bray JH, Dougherty TW, Skinner WK. Factors affecting the performance and satisfaction of adult men and women attending college. Research in Higher Education. 1980 Jun; 13:115-30.
27. Perghani Mitra, Rambad Masoumeh, Abdoli Ruhollah. Relationship between satisfaction with education and academic achievement in nursing students. Iranian Journal of Education in Medical Sciences [Internet]. 2011; 11 (1, 30):32-39. Available from: https://sid.ir/paper/59173/fa [Persian].
28. Gaudreau P, Gunnell KE, Hoar SD, Thompson A, Lelièvre J. Optimism, pessimism, and coping in a dual-domain model of sport and school satisfaction. Sport, Exercise, and Performance Psychology. 2015; 4 (2):140.
29. Edraki M, Ramboud M, Abdoli R. Relationship between satisfaction with education and academic achievement in nursing students. Iranian Journal of Medical Education. 2011, 10; 11(1):32-9 [Persian].
30. Ghasemi M, Amani H, Nazimi Moghadam M. Reliability, validity and factor analysis of academic involvement scale (case study). Educational measurement and evaluation studies. 2015; 6(16):187-202. [Persian].
10. Cole D, James S, Chancellor DH. UNDERSTANDING THE IMPACT OF TOURISM & HOSPITALITY STUDENTS'ACADEMIC ENGAGEMENT ON THEIR ACADEMIC OUTCOMES.
11. Perkmann M, Fini R, Ross JM, Salter A, Silvestri C, Tartari V. Accounting for universities' impact: Using augmented data to measure academic engagement and commercialization by academic scientists. Research Evaluation. 2015, 1; 24(4):380-91.
12. Landau MJ, Oyserman D, Keefer LA, Smith GC. The college journey and academic engagement: how metaphor use enhances identity-based motivation. Journal of Personality and Social Psychology. 2014,106(5):679.
13. Bunch-Crump KR, Lo YY. An investigation of multitiered behavioral interventions on disruptive behavior and academic engagement of elementary students. Journal of Positive Behavior Interventions. 2017 , 19(4):216-27.
14. Alibake F, Ahmadi SA, Farahbakhsh K, Abedi A, Alibake M. The Effect of Optimism Training on Quality of Life among Dormitory Female Students at Isfahan Medical University. Iranian Journal of Medical Education. 2012 , 1; 12(9). [Persian]
15. Krejcie RV, Morgan DW. Determining sample size for research activities. Educational and psychological measurement. 1970 ,; 30(3):607-10.
16. Meftagh S. Comparing Academic Satisfaction and the Factors Affecting Academic Deterioration in Students of Isfahan University of Medical Sciences and Payam-e-Noor University. Iranian Journal of Medical Education. 2017 , 10; 17:430-40. [Persian]
17. Torkzadeh J, Mohtram M. The validation of student's academic satisfaction scale. Higher education letter. 2014, 1;7 (26):155-76. [Persian] .
18. Zerang RA. The relationship between learning styles and academic engagement with students' academic performance in Ferdowsi University of Mashhad. Master's thesis in Educational Psychology. Mashhad Ferdowsi University. 2012. [Persian]
19. Schneider SL. In search of realistic optimism: Meaning, knowledge, and warm fuzziness. American psychologist. 2001, 56(3):250.
20. Rezania, A, et al. Production of functional glucagon-secreting α-cells from human embryonic stem cells. *Diabetes*, 2011, 60.1: 239-247. [Persian]
21. Zarei, N. Effect of optimism training on improving the body image of middle school female students in